

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1602

14. Quædam aliæ quæstiones circa eandem rem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14077

huiusmodi soleme Votum continentiae à solēni Voto Religionis, quod Religionis professione matrimonium ratum, quod non est consummatum dirimitur, non tamē sacri ordinis susceptione, vt habetur in Constitutione Ioannis XXII. que incipit. *Antiqua, De Voto, & Voti redempti.* Rursus coniux vxore annuente potest iure ad sacros ordines promoueri; dummodo ipsa si iuuenis sit, aut ob incontinentiam suspecta, Religionem profiteri cogatur: vt sentiunt Hostiensis, Calderinus, Antonius & Abbas in cap. *Coniugatus de conuers. coniugat.* quamuis alij opinentur id necesse non esse, sed verius est primum. Si verò vtrumque absit, hoc est, nec iuuenis, nec suspecta sit, factis est, si extra Religionem continentiam vouerit, cap. *Coniugatus, De conuers. coniugat.* Ac verò si maritus in Episcopum eligatur, requiritur, vt vxor simpliciter Religionem profiteatur, quamuis sit ætate prouecta, nec suspecta de incontinentia. Sic Hostiensis, Calderinus, Antonius, Abbas in c. *Sanē, De conuers. coniugat.* **SI QVÆRAS**, an coniux possit iure ad primam Tonsuram, & quatuor minores Ordines promoueri. *Respondeo*, minime, nisi volentem ad Religionem transire, vel ad sacros ordines ascendere, vt dicitur in cap. *vt. de i. p. ordina. in sexto.*

Octauo *Quæritur*, quid sit iure Canonico constitutum de Clericis minoribus contrahentibus nuptias? *Respondeo*: Si duxerint vxorem, ratum est matrimonium, nec ducendo, nec utendo coniugio peccant. Doctores in cap. *1. De cleric. coniug.* ex Alexandro Tertio, ipso tamen facto Ecclesiastica beneficia amittunt, vt in eodem cap. *statuimus*, & ab vsu ordinū remouentur. **QVÆRES** an statim amittant per matrimonium ratum nondum consummatum? sententia est omnium communi consensu recepta, amittere, in id si sponsa antequam matrimonium consummatur Religionem profiteatur, maritus beneficia non recuperat. Abbas, Imola & alij c. *1. de cleric. coniug.* quoniam beneficium fuit amissum, & obligatio semel tantum extincta amplius non reuiuiscit, nec Beneficium amissum repetitur, nisi de nouo conferatur. Vacant etiam quælibet iura vt regressus, accessus, ingressus, ad Beneficium Ecclesiasticum, vt ait Glossa quam ceteri teste Couarruuias sequuntur. **ROGABIS** in super, an vnâ cum Beneficijs Ecclesiasticæ quoque pensiones amittantur, & cessent. *Respondeo* amitti: nam quæuis sint, qui afferant eas non amitti, verius tamen alij senserunt, eas omnes cessare, & extinguere, quæ nomine & ratione Clericorum habentur. Ita Hieronymus Gigas, Cardinalis, Ioannes Baptista, & alij quos citat & sequitur Couarruuias loco citato, num. 6. hoc enim habet vsus, & stylus Curie Romanæ. Ex verò pensiones quæ non dantur nomine Clericorum, ea ratione non cessant: quales sunt quæ auctoritate Romani Pontificis conferri solent certorum Ordinum Militibus coniugij vinculo alligatis. **Quæstio est** tamen dubia, & incerta, an si talis Clericus contrahat matrimonium, quod ratione alicuius impedimenti Canonici sit irritum, Ecclesiasticum Beneficiū amittat. *Respondeo* distinguendo cum Abbate, & Ioanne Andrea in c. *diuersis, De cleric. coniug.* Si matrimonium sit irritum, & inane, quia in eo

Clerici contrahentis consensus desit, Beneficiū is Clericus non perdit: Si vero ad sit consensus, & matrimonium nullius momenti sit propter aliud Canonicum impedimentum, quod ipsum coniugium irritū reddit, ipso facto Clericus Beneficiū, & pensionem Ecclesiasticam amittit. Vt si contraxerit cum consanguinea, vel affini, in gradibus Ecclesiæ lege interdictis. Item, *quæres*, an Beneficium vacet vel pensio amittatur, ipso facto, si huiusmodi Clericus contrahat matrimonium cum impubere? Id quidam affirmant, inter quos est teste Couarruuias Staphileus, sed Henricus vnâ cum alijs quos refert & sequitur Couarruuias loco citato num. 4. negat, nec immerito: siquidem coniugium cum impubere contractum vim, & locum matrimonij iure Canonico non habet, sed sponsaliorum tantummodo naturam & vicem, quæ sunt simplex futuri coniugij promissio. Postremò, si *quæras* an si huiusmodi Clericus sola sponsalia contraxerit, pensionem Ecclesiasticam amittat? *Respondeo* cum Abbate, & alijs, nequaquam, sicut nec Beneficium perdit, vt paulò ante dixi: nam cum hæc sit pena iuris, restringi debet; Canones autem solum voluerunt pro coniugio Beneficium Ecclesiasticū ac proinde pensionem amitti.

Nondò *quæritur*, An Clericus in sacris ordinibus constitutus si nuptias contraxerit, crimen incurrat, quod sacrorum Inquisitorum auctoritate cognosci, iudicari, & puniri debeat? *Quidam*, inquit, si publicè contraxerit, ius habere Inquisitores in eum animaduertendi, non tanquam in hæreticum, aut de hæresi suspectum, sed tanquam malè sacramento abutentem. Alij verò simpliciter id negant, quia nec est hæreticus, nec de hæresi suspectus, nec sacramenti contemptor, sed solum legis Ecclesiasticæ violator. *Siman. de institut. Cathol. tit. 40. num. 13.* videtur docere huiusmodi crimen à sacris Inquisitoribus iure posse cognosci, iudicari, & puniri, quia Clericus abutitur matrimonio, & quia suspectus de hæresi est.

Caput XIV.

Quaedam alie quæstiones circa eandem rem.

Primò *Quæritur*, An qui post matrimonium consummatum suscipit sacrum ordinem in Latinorum Ecclesia, possit iure vti coniugio ante contracto. Communis est omnium opinio, quam habet S. Thomas in additionibus ad 3. partem, quæstio. 53. artic. 4. ad 1. vbi distinguit sic, aut suscipit ordinem sacrum vxore annuente, aut renuente, vel inscia. Si annuente vxore, nec petere, nec red. lere debitum coniugale potest: nec petere, quia se voto castitatis obstrinxit; non red. lere, quia eo ipso, quod vxor annuit ac voluit, vt vir sacrum ordinem susciperet, debuit votum continentiae facere, ac proinde se iure petendi debitum coniugale priuauit. Si inuita vel ignorante vxore sacrum ordinem susceperit, debitum coniugale exigere iure nequit, debet tamen vxori petenti reddere: petere non potest, quia voto continentiae sese obligauit, & ideo suo iure pe-

tendi

tendi cessit. Reddere tamen cogitur, quia cum vxor renuerit, vel ignorauerit, suo iure petendi non cessit, ac propterea ipsi petenti vir debitum soluere iure compellitur.

Secundò quæritur, quid iuris sit, quando vir post matrimonium nondum consummatum sacrum ordinem susceperit. Respondeo in primis, inuita vel inscia vxore iure non posse maritum ad sacros ordines ascendere, licet ad Religionem transire iure queat. Abbas in cap. 1. de conuersione coniugat. Deinde aut vxore renuente vel ignorante id maritus facit, aut annuente. Si annuente, matrimonium consummare non potest, neque petendo, neque reddendo debitum. Non petendo, quia votum perpetuæ continentie fecit: non reddendo, quia vxor eo ipso quod annuit, castitatis votum emittere iure compellitur, & ideo se iure petendi priuauit. Si renuente vel ignorante vxore id faciat, petere debitum iure non potest, quia votum Castitatis emisit. At dubiæ quæstionis est, an vxori petenti debitum soluere iure possit. Meo iudicio non potest, quia eo ipso quod sacrum ordinem suscipit, continentie voto obligat se Deo, & cum matrimonio sit ratum, non consummatum, debet implere votum ingrediendo in religionem, quia iure potest ingredi etiam inuita vxore, & cum ingredi iure queat, id facere iure compellitur, vt votum continentie seruet. Et hoc multo probabilius & verius existimo, quam oppositum: hæc enim quæstio est eadem, quæ illa, an qui post votum simplex castitatis nuptias contraxit, & matrimonium nondum consummauit, iure ipso cogatur ingredi in religionem, vt suum votum seruet. Soci in 4. dist. 38. q. 2. art. 1. sentit, iure nõ cogi, & proinde tuta conscientia posse consummare coniugium, non quidem petendo, sed reddendo debitum. Soci sententiam nonnulli viri pij, & docti sequuntur. At ego probabilius puto quod Palu. in 4. dist. 38. quest. 3. art. 3. conclus. 5. & dist. 27. q. 1. art. 3. in casu 5. & Silu. Matrimonium. 7. quest. 1. & Astenfis Hostiensis sequutus, lib. 8. tit. 11. artic. 2. quest. 5. dixerunt, debere se ad Religionem conferre, quia cum id possit iure facere, debet facere, vt votum continentie seruet.

Tertiò quæritur, an vir, qui post matrimonium, sacrum ordinem suscipit, irregularis sit factus? Respondeo, eo ipso irregularitatem contrahere: nam in Extrauaganti Ioan. 22. Antiquæ. de voto & voti redemp. legimus, ordinarum, quod nec matrimonio soluto in sic suscepto ordine ministrare, nec ad superiores ordines prouehi, nec ad aliquod Beneficium vel officium Ecclesiasticum valeat promoueri.

Quartò quæritur, an vir post diuortium legitima iudicis auctoritate facti, possit iure ad sacros ordines promoueri. Respondet quidam Theologus in tract. de Sacramento Matrimonij. q. 53. art. 4. Si vxor fuit causa diuortij, vt potè quæ adulterium admisit, posse, quia ita, inquit, definitur in cap. Constitutus, de conuersione coniugat. Et quia id ratio ipsa probat: nam eo ipse vxor ius petendi debitum amisit, & vir potest vel ad Religionem transire, vel sacros ordines capessere, vel in saeculo manere & vxori debitum denegare. Sed hæc sententia dubia & incerta est, vt fusius dicam in q. 13.

Quintò quæritur, An vir, qui post matrimo-

nium, per vim vel metum mortis, qui metus dicitur cadens in virum constantem, sacrum ordinem suscipit, possit vt coniugio ante contracto. Communis est opinio, posse, quia votu continentie est iure irritum & inane, si factum sit vi vel metu mortis. Silu. Ordo. 4. q. 1. vbi citat Ray. Angelum, Rosellam & alios.

Sextò quæritur, An apud Græcos, si vir post matrimonium, sacrum ordinem recipiat, possit iure vt coniugio tempore ministerij sui sacri? S. Thomas in additionibus. quest. 53. art. 4. ad 3. respondet distinguendo sic, aut suscipit repugnante vel ignorante vxore, vel consentiente. Si repugnante vel inscia, petere non potest, sed reddere debitum cogitur. Non potest exigere, quia ipse se hoc iure priuauit: debet soluere, quia vxor ius suum petit, cum reclamauerit, vel ignorauerit, nec suo iure cesserit. Si annuente vxore; nec potest petere, nec reddere, quia vterque suo iure cessit. Sic etiam Astenfis. in sum lib. 8. tit. 22. art. 2. Nam apud Græcos etiam viri sacros ordines suscipere iure nequeunt absque vxoris consensu, vt ait Astenfis loco citato sequutus Lau. Ioan. & Ray. Hostiensis.

Septimò quæritur, An apud Græcos vir sacris ordinibus initiatus mortua vxore possit aliã ducere. Respondeo, non posse, nec matrimonium ratum erit, si alias nuptias contraxerit. quoniam etiam apud Græcos sacerdos digamus esse iure non potest. Sed dubiæ quæstionis est an idem iuris sit de vxore, ita vt defuncto viro alteri nubere nequeat. S. Thomas in addit. q. 53. art. 4. ad 4. respondet, aut vxore volente vir ad sacros ordines promotus est, aut reluctante vel nescia, si vxor annuit, alteri nubere iure nequit, quia eo ipso iure suo cessit: si repugnauit, vel ignorauit, potest ad secundas nuptias transire, quia ius suum non amisit.

Octauò quæritur, An qui per vim, vel metum in constantem virum cadentem ad sacros ordines promouetur, continentiam seruare cogatur? Hanc quæstionem tractant Canonici iuris interpretes in c. Maiores. §. vlt. de Baptismo. & eius effectu. Et in Clem. vlt. §. vlt. de stat. & qualitat. ordinando. Conuenit inter omnes, eum, qui per vim sacris ordinibus iniciatur, castitatem seruare nullo iure compelli, & posse nutu suo nuptias contrahere: quoniam sacrorum ordinum characterem non suscipit inuitus. Silu. Ordo 4. q. 1. Angel. Ordo 3. q. 25. Rosell. Ordo 3. num. 5. Tabien. Ordo 2. q. 16. Armil. Ordo num. 13. Glossa & Doctores in cap. Maiores. §. vlt. de Baptismo, & eius effectu. Tota quæstio locum habet in eo, qui per metum cadentem in constantem virum ad sacros ordines prouehitur. In hac quæstione si auctoritate & testimonio Doctorum sententiam definire velimus, difficile est, quoniam vtramque partem quæstionis, Doctorum multorum confirmat auctoritas, quamuis, ni fallor, plures sint, qui senserint, eum castitatem seruare debere, si ante susceptos ordines sacros, matrimonio solutus sit. Si verò rationum pondera, & firmamenta expendamus, potius definire debemus, eum continentiam seruare nullo iure cogi. Constat inter omnes, eum, qui sacris ordinibus iniciatur, si ante ordines matrimonio coniunctus erat, continentiam

seruare non cogi contra vxoris voluntatem. **Quæstio** igitur est, de eo, qui ordinatur, & ante ordines, matrimonij vinculo liber & solutus est. Sunt duæ opiniones. Vna affirmat, eum iure cogi castitatem seruare. Sic Goff. in *Sum. de etate & qual. ordin.* Hoffien. in *Sum. de etate & qual. ordin. num. 5.* Palud. 4. *distin. 38. quest. 3. artic. 4. conclus. 6.* Antonin. 3. *par. tit. 14. cap. 16. §. 18. propè finem.* Silu. *Ordo. 4. quest. 1.* Tabien. *Ordo. 2. quest. 17.* Pifanel. cum *supplemen. Ordinatus. 1. versic. virum coactè ordinatum.* Armil. *Ordo. num. 14.* Archidiacon. *cap. de Iudeis. distin. 45. ad finem.* Ioannes And. Antonius But. Abbas, in *cap. Maiores. §. vlt. de Baptif. Cardin. in Clemen. vlt. de etate & qual. ordin. §. vlt. num. 14.* Henricus Boich. in *cap. Maiores. de Baptifmo. §. vlt. Preposit. in cap. 1. distin. 74.* Cardin. in *cap. de Iudeis. distin. 45.* Denique dicit Abbas in *capite citato maiores*: hanc esse opinionem communem: intelligit esse communem inter Canonici iuris interpretes. Altera opinio negat eum debere continentiam seruare, sed ait, posse nuptias contrahere, si velit. Sic opinatur Glossa in *cap. Maiores, verbo conditionaliter nolens de Baptif. & in cap. Vbi ista. distin. 74.* Vincent. Phil. & Ioann. in *Sum. Confesso. de etate & qual. & temporib. ordin. quest. 50. & 51.* Angel. *Ordo. 3. num. 26.* Rosel. *Ordo. 3. num. 5.* Mai. in 4. *distin. 24. quest. 2. ad argumentum. 5.* Sot. in 4. *distin. 25. quest. 1. artic. 2.* tamen si alibi contrarium dicitur: nam *Lib. 7. de Iust. quest. 2. art. 5. ad finem, sic ait.* Quapropter etiam si quis consensu extorto per metum cadentem in constantem virum sacris initiatur, voto etiam eodem castitatis tenetur secundum dexterem opinionem, vt bene ait Siluester in *verbo Ordo. 4.* Nisi forsitan vxori esset matrimonio coniunctus, qui inuita vxore abstinere non potest. Atque id probat argumentum sumptum ex *cap. de Iudeis. distin. 45.* Vbi illi Baptizati ad fidem coguntur, propterea quod character essent insigniti: & tamen illis, qui renunt, grauius est ad totam Christianam Religionem obligari, quam ad solum castitatis votum. Hæc ibi Sotus, vbi sibi in multis aduersatur. Nam in 4. *distin. 25. quest. 1. art. 2.* Oppositam sententiam docet: & Siluestri opinionem refutat: & argumentum sumptum ex *cap. de Iudeis* dicit, nihil concludere. Rota in *Decisionibus recens typis mandatis. par. 1. Decif. 660.* videtur approbare primam sententiam communem: sed Decif. 661. omnino secundam opinionem amplectitur. Et eam etiam videtur Innoc. sequi in 6. *vel non est compos. de temporib. Ordinatus. & Ricar. in 4. distin. 25. artic. 4. quest. 2. ad 3.* Mihi videtur secunda opinio multo magis cum ratione ipsa & iure congruere. Nam vt rectè argumentatur Glossa in *c. Vbi ista, & cap. Maiores. supra citatis*, castitas perfecta & integra, est res voti, non præcepti. *Integritas. 32. q. 2. Item,* quia continentia non nisi voluntaria debetur. *c. ante triennium. distin. 31. & cap. Presens. 20. quest. 3.* Insuper, vbi motus in virum constantem cadit, votum vim non habet. *c. Perlatum. Et cap. Cum dilectus, de his, que vi metusue causa fiunt.* Accedit his, quod eandem rationem videtur exigere votum tacitum, quam exigit votum expressum, sed votum expressum continentie per metum extortum irritum est, ergo & tacitum. Et hanc opinionem, vt ait loco citato Rota, Stylus Cancellariæ approbavit, quæ liberam dat facultatem,

vt contrahat nuptias is, qui sacros ordines recipit per vim, vel per metum mortis, vel antequam sit doli capax.

Obijcies, naturam & conditionem eius, quod est principale, sequitur id quod accedit ad principale, sed is, qui per metum sacros ordines suscipit, characterem recipit ordinis, ergo eo ipso cogitur continentiam seruare: alioquin enim ordinem receptum despiciere videretur. **Respondeo**, id quod accedit ad alterum, sequitur conditionem eius, quando ea duo sunt sibi connexa vi & natura sua, vel iure diuino, at continentia est sacris ordinibus annexa decreto Ecclesiæ, & voto tacito, quod Ecclesiæ constitutione fit. At votum non fit nisi sponte: alioqui per metum mortis factum, irritum esse Ecclesiæ constituit.

Obijcies Secundo, ex *cap. de Iudeis. distin. 45.* Iudæi per metum baptismate abluti, fidem, religionem, & legem Christianam seruare coguntur, eo quod Baptismatis characterem receperunt, sed qui per metum ordinatur, ordinis characterem suscipit: ergo continentiam seruare compellitur, si quidem continentia cum sacris ordinibus coniungitur, aut sacros ordines comitatur & sequitur, sicut Christiana lex ipsum Baptismum. **Respondeo**, nihil argumento concludi, quoniam Christiana lex Baptismum sequitur iure diuino: ac proinde qui Baptismum suscipit, etiam si metu coactus suscipiat, ipso diuino iure compellitur Christianam legem tenere, & seruare: at sacros ordines continentia non sequitur nisi voto implicite & tacite facto ex Ecclesiæ statuto: & votum per metum mortis extortum irritum esse voluit Ecclesiæ.

Tertio opponitur, coacta voluntas per metum, voluntas est *cap. Merito 15. quest. 1.* ergo qui per metum sacris ordinibus initiatur, voluntarie ordines suscipit, ergo voluntarie sese voto castitatis obstringit. **Respondeo**, voluntatem per metum mortis coactam sufficere ad Baptismum, & ordinem recipiendum, sed non satis esse ad votum continentie faciendum: quia voluit Ecclesiæ, vt votum vim & locum non habeat nisi sponte fiat, hoc est sine metu in virum constantem cadente.

Quarto obijcies, eum, qui per metum mortis recipit sacros ordines, debere continentiam seruare non quidem ratione voti, quod voluntarium esse oportet, sed ratione Ecclesiasticæ constitutionis, quam etiam inuiti cogimur obseruare. **Respondeo**, huiusmodi constitutione teneri, qui sponte sua absque metu mortis ad sacros ordines promouetur, vt ait Ricar. 4. *distin. 25. art. 4. q. 2. ad 3.*

Si quæras, an qui per huiusmodi metum sacris ordinibus initiatur, gaudeat Clericorum priuilegijs. **Respondeo**, cum perpetuo vsu & functione ordinum priuandum esse, nisi metu omnimotomoto continentiam perpetuam sponte promittat: Et propterea Clericorum priuilegio gaudere non potest, si ad nuptias transeat.

Nono Quæritur, An puer, qui antequam sit rationis compos, sacris est ordinibus initiatus, continentiam seruare debeat, cum ad ætatem adultam peruenerit. **Palu. in 4. distin. 25. q. 3. artic. 1. ad finem** ait, eum nullo voto castitatis obstringi, & iure posse nuptias contrahere, quia continentiam

seruare

feruare non cogitur, at postea in 4. dist. 37. q. 1. art. 2. conclus. 3. Oppositum videtur docere, ait enim eum continentiam seruare perpetuo debere non vi voti, sed vi statuti Ecclesiastici, quo ligantur qui sacris ordinibus sunt initiati. Idem etiam Bernar. sentit in cap. 1. de Clerico per salt. promotio. Ricar. in 4. dist. 25. art. 4. quest. 2. ad 3. respondet continentiam secundum aliquos non esse annexam ordini sacro, nisi quando quis ipsum voluntarie suscipit: quamuis aliqui dicant contrarium. Sic ille. Sotus 4. dist. 25. q. 1. art. 2. absolute negat eum villo voti vinculo teneri, vnde dicit continentiam seruare non cogi, & posse nuptias contrahere, si velit. Idem censet Mai. in 4. dist. 24. q. 2. in 5. argumento, idem quoque docet Abbas in cap. 1. de Clerico per saltum promotio: vbi citat Inno. Hostien. Archidiaconum. Et hoc mihi videtur probabilius & verius. Conuenit inter omnes eum puerum ordinis characterem suscipere, quamuis male is faciat, qui cum ad sacros ordines promouet, ordinis tamen functione & vsu priuatum esse, nisi cum factus est rationis compos, continentiam perpetuam promittat.

Decimo queritur, an qui per ignorantiam sacris ordinibus fuerit initiatus, continentiam seruare cogatur. Quæstionem mouet ratio, quæ videtur ostendere eum nullo voti vinculo obligari, eo quod ignorat omnino, eos, qui ad sacros ordines prouehuntur, continentiam polliceri. Respondeo distinguendum esse: aut qui ordinatur, penitus ignorat se ordinem sacrum recipere, aut scit quidem se ad sacrum ordinem promoueri, nescit tamen an continentiam promittant, qui ad sacros ordines ascendunt. Si primum, continentiam seruare non cogitur in foro conscientie, quia non suscepit sacrum ordinem voluntarie, eo quod fuerit ordinatus ignorans omnino quid in eo fieret: in foro tamen iudiciali, talis ignorantia non censetur probabilis & iusta. Si secundum, continentiam seruare iure compellitur, quia votum continentie implicitè fecit eo ipso, quod sciens ac volens sacris est ordinibus initiatus: Sicut etiam preces Horarias Canonicas recitare debet, quamuis nescierit se ea lege obligari: nam qui vnus sciens facit, facere iure creditur, quod est penitus annexum ei, quod facit. Qui prætoris officium sciens recipit, suscipit etiam voluntarie onera officio connexa.

Vndecimo queritur, an relicta vxor eius, qui ad sacros ordines promouetur, post obitum viri iure possit alteri nubere, & an, si alteri nupserit, matrimonium vim habeat. Conuenit inter omnes, si consensu vxoris expresso vel tacito vir ad sacros ordines ascenderit, viduam relictam alteri nubere iure non posse: quia eo ipso, quod consensit, vt vir sacros ordines suscipiat, cogitur religionem profiteri, si iuuenis sit, vel suspecta de incontinentia, aut saltem si fuerint sexagenaria, cogitur continentiam perpetuam vouere. Itè constat apud omnes matrimonium contractum ab huiusmodi vxore vidua relicta irritum esse & inane, vt patet ex cap. Si se cuiquam, & cap. Si qua vidua, dist. 28. c. Seriatim, dist. 32. Sed dubia quæstionis est, cur huiusmodi matrimonium sit irritum. Hanc quæstionem tractat Bona. in 4. dist. 37. in expositione iteræ, & Glossa in c. Si se cuiquam dist. 28. Turrec. in c.

Seriatim, dist. 32. c. Si se cuiquam, dist. 28. Quidam teste Bonauentura, aiunt, vxorem consentientem viro, eo ipso vouere, & huiusmodi votum, cum solenne non sit, impedire matrimonium contrahendum, sed contractum non dirimere. Hoc tamen videtur pugnare cum eo, quod habetur in prædicto capite, si se cuiquam, dist. 28. Quare alij dicunt huiusmodi vxoris votum esse solenne, quia vir & vxor actiones spirituales secum inuicem comunicant, quare sicut vir sacris ordinibus initiatus consensu vxoris votum solenne castitatis facit, sic & vxor, quæ viro consensit: ac propterea, si alteri mortuo viro, nubat, nullum est matrimonium. Ipse Bonauentura, & Glossa in prædicto capite, si se cuiquam, dicere videtur, hoc ideo esse, quia Canones & iura voluerunt, vt huiusmodi matrimonium esset irritum & inane. **SI QVA ERAS**, quid iuris sit, quum vir reluctante vxore vel inficia, fuerit sacris ordinibus initiatus. Quidam aiunt idem iuris esse de ea, quod est de vxore, cuius consensu explicito, vel tacito vir ordinatus est: id est, idem iuris esse de vxore consentiente, vel sciente, & non reclamante cum possit: quia, inquit, matrimonium non fit irritum ratione voti, quod vxor fecerit, sed quia Canones & iura statuerunt, vt vir & vxor secum inuicem actiones spirituales communicarent, quod vim & locum habet in vtraque vxore. Alij dicunt, non esse idem iuris in vtraque vxore, & eam, qua renuente vel ignorante, vir sacros ordines suscipit, posse nuptias iure contrahere viro defuncto. Sic videtur sentire S. Thomas in additionibus. q. 53. art. 4. ad 4.

Duodecimo queritur, quid dicendum, si maritus sciente & repugnante vxore est sacris ordinibus initiatus? Respondeo cum Abbate in cap. 1. de Conuers. coniug. num. 7. vxorem ius habere repetendi virum suum. cap. Quidam, de Conuers. Coniug. & vir vxori restitutus debitum coniugale reddere, iure ipso compellitur, nequit tamen petere debitum, quia suo iure cessit voto castitatis sese obligans, Angel. Verbo, Matrimonium. 4. num. 11. Silu. diuortium, quest. 17. Tabien. Matrimonium. 1. quest. 3. Armil. diuortium. num. 11. Rosel. impedimentum. 11. Idem iuris est, si vir ordinatus est vxore consentiente quidem, sed motu probabilis & iusto hoc est eueniente in constantem virum coacta. c. Accedens, de conuers. coniugat. idem iuris est si per dolum consensit. cap. Veniens, de conuers. coniugat. Abbas. Angelus Rosel. Silu. Tabien. Armilla locis citatis, idem dicendum si ordinatus est vxore ignorante. c. Placet, de Conuers. coniugat. Abbas & alij supra citati: idem dicendum quando ordinatus est vxore sciente, & nec contradicente, nec consentiente, sed conueniente, vt colligitur ex c. Consultus, de Conuers. coniug. Sic Abb. Angel. Silu. Rosel. Tabien. Armil. supra citatis. **SI QVA ERAS**, an vir huiusmodi ordinatus, quem vxor dum vixit, potuit repetere, sed non repetiuit, vxore mortua possit iure alteram ducere. Respondeo, non posse. Sic Abbas Rosella, Angel. Silu. Tabien. Armilla locis supra citatis.

Decimotertio Queritur, An vir post diuortium legitima iudicis Ecclesiastici auctoritate factum possit iure ad sacros ordines promoueri absque villo vxoris per diuortium separatæ consensu. Respondet Sot. in 4. dist. 36. quest. 1. art. 5. ad finem

posse,

posse, si vxor causam diuortio dedit, quippe quæ adulterium publicè cõmisit. Quidã iunior Theologus tracta. de Sacram. Matrim. q. 53. artic. 4. respondit posse, quia hoc definitum est in cap. Constitutus, de conuers. coniugat. & quia hoc ipsum ratio cõprobat, quoniam huiusmodi vir potest in sæculo manens debitum coniugale vxori perpetuò denegare. Ergo potest sacros ordines recipere. Item potest iure in religionem ingredi, & eam profiteri vxore inuita. cap. Agathosa 27. q. 2. ergo & potest ad sacros ordines ascendere. Sed certè nõ est cur Sotus tam certò in hac quæstione sententiam pronunciet, cum sit maximè dubia: nec est, cur ille alius Theologus ita esse definitum in cap. Constitutus, affirmet, cum Innocentius, Hostiensis, & alij grauissimi Canonici iuris interpretes id omninò negent. Sciendum igitur est: Iuno, Hostien. Ioan. Andream in cap. veniens, de Conuers. coniugat. Et Antonium Butrium, & Anchar. & Henricum in cap. Constitutus, de Conuersio. coniug. Astesem in Sum. Lib. 8. tit. 11. artic. 2. q. 9. & Ioan. in Sum. tit. de Conuers. coniug. q. 58. docere huiusmodi virum posse quidem religionem capeere & profiteri sine vilo vxoris consensu, iuxta id quod habetur in cap. Agathosa. 27. quæst. 2. Sed non posse sacros ordines recipere sine vxoris consensu. Et ratio differentie, inquit, est, quia eo ipso quod vir sacros ordines recipit, vxor compellitur continentiam perpetuò seruare etiam post obitum viri, cap. Seriatim. dist. 32. c. si se cuiquam dist. 23. quod locum habere non potest in vxore, cum vir religionem profiteretur absque eius consensu: neque enim tunc vilo iure vxor continentiam vouere cogitur. Et quia durum est vxorem inuitam compellere ad continentiam perpetuò seruandam: hinc est vt nunquam citra consensum vxoris vir sit ad sacros ordines promouendus, quamuis possit iure se ad religionem conferre. Vnde in cap. constitutus, de conuers. coniugat. quia vir quidam post diuortium ob adulterium vxoris ad sacros ordines ascenderat, dolore conscientie tactus ad Monasterium se contulit. Nihilominus tamen Abbas in cap. Constitutus, de conuers. coniug. contra Innocentium, Hostiensem, & alios sentit huiusmodi virum iure posse sine vxoris consensu ad sacros ordines ascendere: nec in eo casu vxorem à nuptijs contrahendis post obitum viri repelli, quoniam nullum continentie votum emittit. Et Palud. in 4. dist. 37. q. 3. artic. 1. docet, in ijs casibus, in quibus potest iure ingredi in religionem maritus inuita vxore, posse quoque sacros ordines suscipere: cuius sententiam ad verbum sequuntur Silu. in verbo. diuortium. q. 17. Tabien. matrimonium. l. q. 3. Armil. diuortium. num. 11. Ego quamuis regulam illam generalem Paludani nõ probem, quia vt paulò ante dixi post matrimonium ratu, quod non est consummatum, vir inuita vel in scia vxore potest iure se ad religionem conferre, nequit tamen ad sacros ordines promoueri: probo tamen in hac parte Abbatis sententiam contra Innocentium, & alios videlicet diuortio factò, ob adulterium vxoris, & legitima iudicis auctoritate confirmato, posse virum sine vxoris consensu ad sacros ordines prouehi. Si obijcias, ergo non erat, cur ille, de quo sermo est in capite, constitutus, de conuers. coniug. conscientie

stimulo vexaretur, eo quod sacris ordinibus esset initiatus post diuortium factum legitima iudicis auctoritate. Respondent quidam in eo capite, illum ideo conscientie stimulis premi, quia adulterium quoque ipse commiserat: hoc tamen refutat Abbas *ibidem*, quia si vir adulterium admisit, in religionem ingredi non potuit, quoniam eo ipso debuit vxori suæ recõciliari, paria enim delicta mutua compensatione tolluntur, vt dicitur in c. Intelleximus. & c. tua fraternitas, de adulte. Respondet Abbas, eum monasticam vitam suscepisse, vt maiorem suorum peccatorum poenitentiam ageret. Sed quid si aliquis vxore ignorante creatus, & consecratus esset Romanus Pontifex? nunquid posset vxor eum tanquam virum suum repetere? De hoc Glossa in cap. Si quis pecunia. dist. 79. & Abbas & cæteri in c. constitutus, de conuers. coniug. Glossa communi consensu approbata respondet, si certo constaret vxorem esse, & ignorasse factum, & induci ea vxor non posset, ad continentiam perpetuam in religione seruandam, restitui vir ipsi deberet, & Pontificia potestate, & dignitate in foro conscientie se abdicare cogetur. Si res dubia esset, videlicet quia dubitaretur, de vxore, aut de eius ignorantia, ipse, non alius de re tota iudicaret. Hæc ex Glossa.

Decimoquarto quæritur, An Clerici in minoribus ordinibus constituti iure possint ducere vxorem viduam, siue corruptam. Ratio dubitandi est, quia in c. Seriatim. dist. 32. habetur, Sancta Romana Ecclesia, de gradibus clericorum, ait. Clericos, Ostiarios, Lectores, Exorcistas, Acolytos, si extra votum & habitum monachi inueniantur, & continentiam profiteri noluerint, vxorem ducere virginem cum benedictione sacerdotali permittuntur: non autem viduam aut repudiatam. Respondet, hoc ideo in eo capite dici, quia si huiusmodi clerici corruptam duxerint, amplius ad superiores ordines ascendere etiam post obitum vxoris, vel ad sacra Clericorũ ministeria redire, & Clericorum priuilegijs gaudere iure non possunt: at non peccant, si viduam vel corruptam duxerint animo, & voluntate nunquam amplius superiores ordines capeffendi, vel clericorum ministeria obeundi, & priuilegijs potiundi. cap. 1. de cleric. coniug. in 6.

Decimosexto quæritur, An clerici minoribus ordinibus initiati, si ad nuptias transferunt priuilegia concessa clericis amittant in cap. 1. de cleric. coniug. in 6. ita legimus: Clerici, qui cum vnicis, & virginibus contraxerint, si tonsuram, & vestes deserant, clericale priuilegium retineant canonis, ab Innocentio Papa secundo prædecessore nostro editi in fauorem tunc ordinis clericali. Et cum iuxta Parisense Concilium nullus Clericus distringi, aut cõdemnari debeat à iudice seculari, præfenti declaramus edicto, huiusmodi clericos coniugatos pro commissis ab eis excessibus, vel delictis trahi non posse criminaliter aut civiliter ad iudicium seculari. Sic ibi. Et in Concil. Trident. Sess. 23. cap. 6. de reformat. habetur. In clericis verò coniugatis seruetur consuetudo Bonifacij VIII. que incipit. Clerici, qui cum vnicis. Modò hi Clerici alicuius Ecclesie seruiant, vel ministerio ab Episcopo deputati, eidem Ecclesie seruiant, vel ministrent: & Clericali habitu, & Tonsura videntur: nemini quoad hoc priuilegio vel consuetudine etiã immemorabili iustitragante. Hæc synodus. Nõ sufficit, si vnã tantum vestè clericorum deferat, & nõ omnes. Francus & alij in c. Clerici.

rici, de clerici, coning. in 6. Couarr. de Practic. question. cap. 31. num. 7. Porro vestes clericorum propriæ censentur, ex quibus communi vsu & more in provincia recepto clerici honestè vtuntur. Glossa in cap. penult. de vit. & honest. clericor. Couar. loco citato vbi citat Alex. Abba. Cardina. & Rochum. Item necesse est, vt clericus eo tempore, quo delictum admittit, deferat vestes, tonsura vtatur, & inferuiat Ecclesie: alioqui non sufficit, si post delictum patratum prædicta habeat, ex Couarruua loco citato. **SI QVAERAT** aliquis, an huiusmodi clericus gaudeat alijs clericorum immunitatibus. Respondeo, minimè, sed tantum gaudet priuilegio concesso in cap. Si quis suadente. 17. q. 4. & priuilegio, vt coram iudice ciuili conueniri non possit. Archidiacon. Ioan. And. Gemina. & Francus in eo capite, Clerici, & Couarr. loco citato. Vnde liber non est à tributis, vectigalibus, & alijs contributionibus, & muneribus consuetis: nec potest esse Vicarius Episcopi, sicut nõ potest laicus. **SI ITERVM ROGES**, an si huiusmodi clericus negotietur, vel arma deferat, amittat duo prædicta priuilegia. Respondeo non amittere, sic docent Francus & Couarruuias & alij, quia Canones & iura solum postulant, vt gesser vestes clericorum proprias, & tonsuram, & inferuiat alicui Ecclesie Episcopi auctoritate eidè deputatus. **SI TERTIO QVAERAS**, an in causis ciuilibus videlicet quæ ex contractu, vel quasi contractu descendunt, possit coram iudice sæculari conueniri. Francus negat, sed Ioan. And. Anchar. Do-

minicus, Cardin. & Imola, quos refert, & sequitur Couarruuias, affirmant, quia in capite Clerici, solum habetur, in causis criminalibus siue criminaliter siue ciuilitè: ergo in ciuilibus priuilegio non gaudet. Sed dubiæ quæstionis est, an huiusmodi clericus possit à iudice sæculari in causis ciuilibus capi, & in carcerem mitti. Francus negat, quia dicitur in c. Clerici. iuxta Concilium Parisiense, non posse clericum distringi, aut condemnari à sæculari iudice. Couarruuias ait esse alicubi vsu receptum, vt huiusmodi clericus in causis ciuilibus per iudicem capiatur, in carcerem mittatur, & condemnetur ad debitum soluendum. **VLTIMO SI QVAERAS**, an huiusmodi Clericus mortua vxore, si redeat ad propria clericorum ministeria, gaudeat omnibus priuilegijs, quæ sunt concessa clericis. Responder Abbas in c. 2. de vita & honest. cleri. & Couarruuias eum sequutus, gaudere, modo corruptam vxorè non duxerit, & vnã tantum habuerit. Sed nunquid recuperabit ius, quod ab Beneficium primò vacaturum, habuerat, antequam vxorem duceret. Respondeo cum Glossa in c. Clerici, prædicto: minimè, quia sicut eo ipso quod nuptias contraxit, amisit omne beneficium Ecclesiasticum, sic etiam amisit omne ius quod habebat ad Beneficium aliquod vacaturum: & ius extinctum, non reuiuiscit.

Finis Vltimi Libri.

INDEX